

بررسی نقش بافرزون در حفاظت از تالاب استیل آستارا

لیلا اوشک سرائی^{۱*}، محدثه آخسته^۲

۱- استادیار، گروه محیط زیست، واحد لاهیجان، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران
۲- دانش آموخته کارشناسی ارشد محیط زیست، واحد لاهیجان، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان،

ایران

l.ooshaksaraie@liau.ac.ir*

چکیده

تالاب استیل آستارا از جمله تالاب‌های حائز اهمیت برای پرندگان مهاجر می‌باشد. تحقیق حاضر، با هدف بررسی نقش بافرزون در حفظ تالاب استیل انجام شد. به منظور تشخیص کاربری‌های اطراف تالاب از تکنیک سنجش از دور (RS)، استفاده گردید که در آن، با استفاده از طبقه‌بندی نظارت شده، کاربری‌های اطراف تالاب به پنج دسته مسکونی، کشاورزی، صنعتی، بایر و جنگلی تقسیم شد. در مرحله ی بعد به منظور ایجاد حریم حفاظتی دور تا دور تالاب، از نرم افزار ArcGIS₁₀ استفاده شد که با توجه به قوانین مربوط به حریم‌های حفاظتی اطراف تالاب در ایران، حریم کمی ۲۰ متر، حریم کیفی ۱۵۰ متر، حریم اکولوژیکی ۵۰۰ متر و حریم صنعتی ۱۰۰۰ متر در حاشیه تالاب پیشنهاد گردید. حریم های کمی، کیفی، اکولوژیکی و صنعتی به ترتیب به میزان ۹۶/۴۵٪، ۶۸/۶۶٪، ۴۷/۳٪ و ۵۳/۰۵٪، از زمین‌های متعلق به کاربری‌های انسان ساخت زیر محدوده‌ی بافر را حذف می نماید. این دامنه حریم می تواند فشار حاصل از کلیه ی کاربری‌های انسان ساخت حاشیه تالاب را خنثی نماید و حفاظت از تالاب را بر عهده گیرد. همچنین، به منظور حفاظت از منابع آب تالاب، حوضه هیدرولوژیکی مرتبط با حوضه آبریز منطقه بررسی شد و وسعت حوضه آبریز آن مشخص گردید.

واژگان کلیدی: تالاب استیل، بافرزون، RS، ArcGIS، حفاظت تالاب.

۱. مقدمه

تالاب‌ها یکی از مهمترین زیستگاه‌های طبیعی در جهان می‌باشند که ترکیب اکوسیستم های خشکی و دریایی موجب پدیدار شدن این زیستگاه‌ها می‌گردد (طاهری آزاد و شهسواری پور، ۱۳۸۵). تالاب‌ها به دلیل داشتن ویژگی‌های منحصربفرد می‌توانند مزایایی مانند حفاظت از تنوع زیستی، کاهش آلودگی هوا، به دام انداختن رسوبات و مواد مغذی، کاهش سیل، بازیافت آب، ثبات آب و هوا را تامین نمایند (مؤمن پور، ۱۳۸۹).

در اوایل دهه هفتاد میلادی و تنظیم سند بین المللی کنوانسیون رامسر، دیدگاه و سیاست‌های جدیدی در حفظ و حراست از تالاب‌ها به وجود آمد. هر گونه تغییر در حریم تالاب‌ها و اکوسیستم آن‌ها تابع مقررات و ضوابط بین المللی گردید (مؤمن پور، ۱۳۸۹).

شدت و ضعف عوامل تهدید و معضلات تالاب‌ها به اهمیت ارزش و نقش آن‌ها در تأمین مایحتاج زندگی مردم منطقه بستگی دارد. هرچقدر نیاز مردم به تالاب و روابط اکولوژیک آن بیشتر باشد به همان اندازه نیز استفاده از منابع بیشتر می‌شود و تالاب بیشتر دچار معضل می‌گردد (بهروزی راد، ۱۳۸۵).